

INSTITUT = ESCOLA

Revista de l'Institut-Escola de
la Generalitat. — Palau del Gover-
nador. — Parc de la Ciutadella.

11

BUTLLETÍ MENSUAL
Any II. — Número corresponent al
mes de març. Barcelona, 1933.

P L E

32

Els primers dies de març, la inauguració de les noves aules de la planta baixa de l'Institut-Escola va deixar tota plena aquesta casa. Ja no n'hi caben més. El dia que els bombers puguin deixar-nos l'últim recinte, a penes serà possible d'encabir-hi ningú, ja que la instal·lació d'obradors ens absorbirà gairebé tots els eixamples. És materialment ple.

Plenes són totes les aules del Batxillerat i plenes han quedat ara les corresponents a la primera ensenyança. I aquesta plenitud ens dona una impressió d'estabilitat que en va cercàvem quan encara sabíem que quedaven llocs per a omplir.

Des de mitjan octubre, cada dos per tres s'alterava la normalitat, a penes assolida, per una nova promoció que venia a ocupar les aules novament enllestides. Fins ara ha durat aquesta inquietud de creixement. Començada l'època de permanència, és arribada l'hora d'esforçar-se més que mai per a la concreció d'aquella unitat entre la primera i segona ensenyança, que és una de les primordials raons d'ésser de l'Institut-Escola.

I de cara a l'ideal, més recercat com més inassolible, professors i alumnes treballarem pensant en la transcendència de cada moment i en l'essencialitat de la de cadascú en l'obra conjunta.

Col·laboracions

Tot sovint, des dels primers dies de tasca escolar, hem sentit al nostre costat les aportacions efusives de tota classe de persones cultes. El professor universitari, perfecte coneixedor del nostre esperit, impulsor de l'Institut-Escola, el mestre, el metge, l'arquitecte, l'enginyer, l'advocat, tots els qui de lluny o de prop han arribat a conèixer la nostra Institució, i més si l'han visitada i s'han posat a entaular conversa amb els nois, sentiren sobtadament l'impuls de col·laboració, ens el manifestaren, i uns improvisant interessants conferències, d'altres ofrenant-nos llibres i objectes, d'altres invitant-nos a visitar fàbriques i obradors, o exposicions o laboratoris, d'altres enviant-nos llibres i revistes, tots expressaren aquell magnífic desig de sumar-se a la nostra tasca.

Per a realitzar totes les projectades visites a fàbriques, laboratoris, explotacions agrícoles i marítimes, ens falten materialment les hores: els nois passarien el dia fora de l'edifici i l'Institut-Escola funcionaria permanentment de portes enfora, i no donariem abast a les múltiples invitacions.

D'entre aquests benemèrits col·laboradors, però, hem d'assenyalar amb predilecció els nostres veïns del Parc, els directors dels museus de ciències naturals, de l'aquàrium, de la col·lecció zoològica i dels jardins: aquells museus, aquell aquàrium, aquelles gàbies i aquells jardins que han donat continuament els millors motius d'estudi

per a les nostres classes. Els croquis de plantes, de fòssils, de peixos, d'aus, de mamífers, dibuixats del natural, serviren d'exercici de dibuix, de tema d'història natural, de model per als treballs manuals. Els parterres i els arbres del Parc han constituït deus inescapables de vida per a les classes de botànica. En les avingudes dels jardins s'ha estudiat mecànica i física. I el que diem dels directors ho hem de dir igualment de tots els subordinats. Ells veuen en els nostres nois uns excel·lents amics, interessadíssims per les seves tasques, amants com ells de les plantes i de les bestioles.

I encara en tenim uns altres, de col·laboradors. ¿Recordeu, amics, aquell bon picapedrer que tan amablement es deixava "ajudar" del petit Joan Rubiés, quan arreglava les voreres del pati? Doncs no és ell sol: altres il·lustrats menestrals, que sovint han de treballar en el nostre edifici i han anat així coneixent els nostres nois, ens han ofert llurs eines i obradors perquè els alumnes hi puguin practicar-se en els respectius oficis i ens volen facilitar així el compliment d'aquell precepte reglamentari que cada alumne de l'Institut-Escola ha d'aprendre alguna art industrial, fins a adquirir-hi un cert grau de destresa.

I tota aquesta espontània i entusiasta col·laboració, tan diversa, ens eixampla el cor d'optimisme i d'esperança.

JOSEP ESTALELLA

DIRECTRIUS

Una petita qüestió — una transcendental notícia — havia quedat sense comentari en el nostre BUTLLETÍ.

L'Institut-Escola de Barcelona va adherir-se, mesos enrera, a la recomanació que la Delegació de la República Dominicana va presentar a Ginebra, al Comitè pro-Desarmament moral de les nacions, proposant que es prohibeixi la fabricació de joguines que representen armes o altres objectes bèl·lics.

Cal que tots, pares i professors, re-

cordem tothora aquesta nostra adhesió, i conformem amb ella la nostra conducta. Cal, sobretot, que els nostres estimats infants la tinguin ben present, i trobin goig només en els jocs de pau i sentin constantment profunda aversió per a tot el que els representi imatges d'enemistats i guerres.

I que puguem sempre considerar una cosa incivil i prehistòrica la visió d'un grup de nois jugant a soldats, i acceptant alegrement com a joguines còpies d'armes.

ORGANITZACIÓ

Entre els articles doctrinals de publicació consuetudinària en el BUTLLETÍ, fem lloc avui per a unes notes recollides entre les planes del Diari de Classe d'una professora. Tenen la particularitat de no haver estat escrites per a ésser impreses, i encara ni tan sols per a ésser llegides sobre la intimitat del manuscrit, i ha costat molt de convèncer l'autora de la conveniència i oportunitat de publicar-les. Les caracteritza a totes aquella fervor pròpia de l'espontaneïtat i s'hi reflexa, com en un mirall, un dels més interessants aspectes de la vida de l'Institut-Escola.

* * *

— Vosaltres rai, que deveu estar tan bé de material!

— Oh, sí, és veritat. El material pedagògic de l'Institut-Escola augmenta

prodigiosament: de les excursions en vénen els nois carregats de minerals, de fòssils, de plantes, de terrissa. Innombrables "Patronats de turisme" ens envien llurs publicacions. Tota una bateria d'objectes trivials (càntirs, porrons, dolls, catúfols, llums, gerres, setrills, plats, cistells), de preu inversemblantment minso, omplen taules i repises. Tenim moltes guies de ferrocarrils, feixos de gravats retallats de revistes velles. Els tubs d'aspirina buits ens fan un bon servei per a les classes de química i de zoologia. Les capses de cartó i les de llauna són un excellent material d'aritmètica, de geometria, de mecànica, d'electricitat, de dibuix. I amb aquella trentena de serres de mà, de dues pessetes, s'han pogut fer les variades realitzacions que ornem els mobles de les classes.

Fulls d'un diari de classe

per Maria dels Angels FERRER i SENSAT

Divendres, 14 d'octubre de 1932

Comencem avui les tasques del curs. És un grup molt heterogeni; hi ha els endarrerits de l'any passat, els procedents del *Canigó*, i uns quants de nous, entre ells algunes noies ja molt grans i que es troben desplaçades entremig de nois tan petits.

Iniciem l'estudi dels fruits, corresponent a les coses de tardor, que és el que cal estudiar, naturalment, seguint el ritme estacional.

Comencem per la magrana. Hem comprat vint-i-cinc grosses magranes al Born i el Dr. Font i Quer ens ha enviat un bell ram de magraner florit.

Qüestionari que serveix de norma:

I. — Dibuix d'una branqueta florida; fulles, poncella, flor, començ de la formació del fruit.

II. — Dibuix de la magrana sencera a meitat de tamany; les seves relacions amb la flor.

III. — La magrana partida; els granets, forma, tamany, estructura i gust.

La darrera part és la que més els ha agradat; car per poder respondre bé a l'última demanda els hem repartit les magranes i se n'han anat assaborint-les.

No han acabat l'exercici. Van a poc a poc i cal dir-los que ho facin net i ordenat.

Dijous, 26 de gener de 1933

Avui, sense que ens correspongués fer classe, aprofitem una hora que queda vacant per a acabar l'estudi de la fava. Els nois responen a un qüestionari que els poso anomenant totes les coses noves per ells. Parlem de l'embrió; del significat de la paraula, i hi veuen, en petit, les fulletes de la planta que en sortirà.

En la descripció del fruit tancat, en diuen la forma i assenyalen l'extrem que la uneix a la planta i l'extrem lliure. En parlar dels dos cordons longitudinals que anomenem nervis, en Pere d'Eguia, que té un fruit obert per la sutura ventral, diu:

— Són com els nervis de la fulla.

I afegeix:

— És com una fulla doblegada que guarda les llavors.

Ha donat, d'una manera perfecta, la definició de carpel. Si hagués-sim volgut explicar-los-ho, ben segur que no hauríem aconseguit una definició i una interpretació tan justes i exactes. Faig que ho posin en el quadern, car els dic que l'Eguia ho ha expressat molt bé.

Volent plantar-ne llavors i un noi s'encarrega de portar favons; nosaltres farem comprar testos i els sembrarem; així podran fer un estudi complet de la germinació.

És un grup molt simpàtic i dóna gust de treballar-hi. Són intel·ligents, però una mica indiscolinats.

Dimarts, 31 de gener de 1933

Avui sí que he batut el record d'una classe llarga; ha durat tres hores, a petició dels nois, que mai no acabaven la feina.

Hem fet ciències naturals? No ho sé; jo crec que hem fet de tot; el cert és que tant ells com jo hem passat tres hores delicioses; els nois amb una gran activitat cercant material d'estudi per a llur treball i preguntant coses constantment; jo intervenint en tot i dirigint la conversa, cosa no gens fàcil, car es complicava i es desviava a cada moment amb noves suggerències.

Es tractava de fer el resum de l'excursió de dissabte a Montjuïc. Qualsevol que, aquell dia, els hagués vistos escampats per la muntanya, hauria dit que eren uns nois que dúiem a passejar i que es passaven tot el matí sense fer res més que recollir unes quantes pedres. Potser en un mes de classe dins de l'Institut, tot i aprenent moltes coses, no haurien adquirit tants coneixements i sobretot, i això és el més important, no se'ls haurien despertat tantes inquietuds ni presentat tants dubtes com els suscità la senzilla passejada per la muntanya de Montjuïc.

Hem fet avui un esquema de l'itinerari seguit. Tots sabien molt bé per on havien passat, els noms dels carrers, i tenien una idea exacta de l'orientació i de la direcció seguida. Han dibuixat la muntanya amb les corbes de nivell i cap no s'ha equivocat: tots les han fetes més juntes cap a la banda del mar i força més separades cap al cantó de Barcelona. Derivant-ho d'això, hem dibuixat el perfil de la muntanya, dissimètric, i parlant del penya-segat al peu del qual hi ha el camí que seguirem, diuen que la muntanya es veu formada per capes. Això dóna peu a parlar dels estrats, de llur parallelisme i de la direcció que segueixen; troben que no tots es presenten en la mateixa direcció i dibuixen el sinclinal i l'anticlinal de Montjuïc sobre el perfil de la muntanya. No els diem cap nom més que el d'estrats o capes del terreny.

Parlem dels fòssils, què representen i què ens fan deduir sobre la formació del terreny. Aquí s'inicià una conversa que, per més que faci, no puc pas reproduir. Hi havia tants dubtes, tantes hipòtesis de les coses passades, tantes solucions en la formació dels terrenys, que costava Déu hi ajut d'encarrilar-ho. De totes maneres era interessantíssim i donava

la impressió que era un grup de nois molt trempats amb els quals es podia anar lluny. El professor de filosofia, que m'acompanyava, i jo, no donàvem abast per anar aclarint la situació. Entre ell i jo, amb prou feines érem prou per a contenir la torrentada. Ens hem divertit molt. No entenien les regressions i transgressions marines, ni es feien de primer antuvi càrrec del valor del temps en geologia. Quan els parlem que *un dia* va formar-se la Mediterrània tal com és ara, no capeixen que aquest *dia* vol dir potser un període de milers d'anys, i en anomenar una possible depressió de les masses continentals, un noi, en Senserich, es situa en aquell moment i se l'imagina, pronunciant: Xap!

Un altre, en Robert, diu que quan Montjuïc estava sota les aigües, aquestes arribaven fins a l'actual línia de nivell dels dos-cents metres, que és l'alçada de la muntanya, ja que el nivell de l'aigua és horitzontal. Dibuixen en quartilles els fòssils trobats i després ho retallen i enganxen al quadern. Totes les taules estan plenes, tisoires, goma, fòssils, un mapa, etc... i la classe dóna la impressió d'una cosa molt viva. Tothom es mou d'un cantó a l'altre, però no hi ha desordre, car cadascú va a la seva, té molta feina a fer, i el temps s'acaba.

Dimarts, 3 d'abril de 1933

És a primera hora del matí i fa un dia deliciós. Ni un alè d'aire, el cel clar i una fresqueta agradable. Me'ls enduc a fer la classe a fora. Hi ha un parterre, prop de l'Institut, rodejat de primaveres en flor que serà per a nosaltres un excellent objecte d'estudi.

Asseguts a terra, tot al voltant del massís, comencen a dibuixar la planteta. Tots treballen interessadíssims. El Parc en aquella hora està quiet i encara no hi ha gent; només els jardiners que treballen i els moscos d'esquadra de davant del Parlament.

No es sent res i van apareixent en els quaderns uns dibuixos ben bonics, d'un cert primitivisme alguns, però per això més interessants encara. Ira, la petita russa, pinta, sobre la planta de flors vermelles, el cel blau; vol que la lluminositat del dia quedi també consignada en el seu llibre, que és el quadern de classe.

En Jaume, el jardiner, ens dóna tres o quatre flors perquè puguin analitzar-les. Hi descobreixen moltes coses; el que els sorprèn més és el fet de trobar-ne unes amb pistil curt i estams alts i unes altres amb estams baixos i pistil llarg.

Comencem a tenir gent darrera els nois; ara l'un, ara l'altre, tots els que passen prenent el sol o llegint el diari s'han quedat contemplant els nens que treballen. Els estranya una mica que aquelles flors de tots colors que ells veuen cada dia quan passen indiferents per llur costat, a nosaltres ens interessin tant i que els nois les trobin tan boniques i hi descobreixin aquella munió de coses que els fan fer exclamacions d'alegria i dibuixos al quadern. Quan jo faig una observació, contesto alguna

pregunta o ensenyo algun detall a un nen, ells s'acosten per informar-se'n, amb el major respecte.

Una nena em demana un comptafils i, abans que jo tingui temps de contestar-li, un home del públic se'n treu de la butxaca un d'esplèndid i l'ofereix a la nena que el necessitava. Tots miren el que els interessava i també ho ensenyen a l'amo del comptafils. L'home espera fins que tots ho han vist i està content d'haver-nos pogut fer un servei; d'una certa manera sent que l'èxit complet de l'estudi es deu a ell.

Quan tothom està llest, anem a classe a redactar la descripció; penso que ho faran més bé sobre la taula.

Divendres, 10 de març de 1933

Anem al Parc a veure el cérvol Axis, que ara té la cornamenta coberta de pèl i sembla un vellut.

El dibuixen amb la seva pell pigallada; per l'absència de banyes veuen la diferència (dimorfisme sexual) entre mascle i femella i dibuixen en detall les banyes i les orelles; després els faig dibuixar la pota i finalment la dentadura, que podem observar bé donant-li un manat de pastanagues. Veuen les dents inferiors en forma de ventall i la mandíbula superior sense incisius. Els faig fixar bé en les orelles i els faig deduir el perquè de la seva forma d'embut, encomanant que es posin ells mateixos la mà en les seves per augmentar la superfície del pavelló i que parlin perquè notin la diferència de sonoritat. Anoten el nombre de ramificacions de les banyes i comentem la creença popular que cada branca significa un any de vida, i els explico el que hi ha de cert en tot això.

En observar la pota, diuen de seguida que és com la del senglar.

La iniciació a l'estudi de la música

per Ernest CERVERA

La inclusió de la música entre les disciplines del nostre Institut-Escola ha estat una de les coses que més han contribuït a caracteritzar-lo i a donar-li aquest aire de finor que li és propi. Amb molta freqüència hem sentit dir al Dr. Estalella que per damunt de la formació intel·lectual — que cal no descuidar — és indispensable posar la formació moral que afini l'esperit i que més que un savi faci un perfecte ciutadà conscient dels seus deures socials. ¿Quina disciplina millor que la música pot satisfer aquest anhel?

L'ensenyament de la música en una institució com la nostra ofereix certes dificultats que no existeixen per a les altres disciplines. En primer lloc cal tenir en compte que els nostres deixebles ingressen a l'Institut

amb una preparació general que els permet de fer camí en totes les assignatures. La majoria, però, estan mancats de la més rudimentària iniciació musical. En segon lloc, els nois es troben al llindar d'aquell moment en què llur veu començarà a fer fallida i abandonant la tendresa infantil, esdevindrà — després d'un procés llarg que abraçarà, segurament, tot el temps que estaran a l'Institut — greu i homenívola. Durant tot aquest temps no podran fer ús de la veu com a instrument de pràctiques musicals i es trobaran, per tant, en condicions no gens envejables. Si l'educació musical a l'escola no es pogués fer d'altra manera que cantant, no cal dir que hom hauria de renunciar a l'estudi d'aquesta disciplina per als nois d'edat compresa entre els dotze o tretze anys als setze o disset. Aquest problema queda, però, solucionat des del primer moment posant una atenció especial a l'educació de l'oïda per mitjà de dictats musicals fets sentir per mitjà d'un instrument, i que el deixeble transcriu al seu quadern.

Tots els pedagogs estan d'acord que l'educació musical és una de les branques indispensables de l'educació general; el que està en litigi és la forma en què cal donar-la. Ja en el segle passat foren ideats mètodes especials amb aquesta finalitat: a França, l'anomenat mètode "Paris-Galin-Chevé", a Anglaterra el "Tonic Solfa", i d'altres, basats en la simplificació de l'escriptura i per tant de la lectura de la música, la grossa falla dels quals consisteix, al nostre juí, en la preocupació que demostrin llurs autors de fer aprendre la música més amb els ulls que no pas amb l'oïda. Els sistemes actuals han reaccionat contra aquesta falsa pedagogia.

A l'Institut-Escola les primeres lliçons tenen per objecte deixar ben definida la diferència entre el so musical i el soroll, la comparació dels sons uns amb altres per tal d'establir-ne les altures relatives i la representació gràfica més simple (línies rectes) dels moviments melòdics ascendents, descendents i horitzontals (repetició de sons), amb la qual cosa queda fixada la base més sòlida per a una recepció conscient de les impressions auditives de caràcter musical. En començar, els intervals a representar així són prou amples per a no oferir dubtes; de mica en mica hom els va reduint fins arribar a l'interval de segona. Aconseguit això és possible fer comprendre al deixeble el concepte d'escala general amb la seva regió central formada pels sons que pot cantar la veu humana i les dues regions extremes reservades als instruments. Després d'això hom estudia l'escala major i els dictats es grafien ja d'una manera més precisa representant els sons per la xifra que els correspon en l'escala i al cap de poques lliçons aquests mateixos dictats passen al quadern en notació musical corrent. Aquestes pràctiques junt amb les de gimnàstica rítmica proporcionen al deixeble els principals elements del llenguatge musical. Una cançó, ara, serà apresada i compresa amb una gran facilitat i les sessions musicals podran donar el resultat educatiu que hom n'espera.

NOTICIARI

EXCURSIONS

Durant aquest mes, per bé que no s'han fet excursions de gran envergadura, els nostres alumnes han realitzat sortides interessantíssimes pels resultats que n'han obtingut.

Dia 4. — Grups *Formentor* i *Montblanc*. Excursió a Montjuïc amb l'objecte de precisar la situació de Barcelona en relació a les muntanyes que limiten el pla, i l'eixamplament progressiu entre Montjuïc i Garraf.

Dia 13. — Grups *Puigmal*, *Miramar* i *Montnegre*. Excursió a Sant Pons de Corbera per recollir fòssils a Cervelló i minerals a les mines de Vallirana, i estudiar l'església romànica de Sant Pons.

Dia 23. — Grups *Puigmal* i *Cadí*. Visita al Dic flotant. A més de l'estudi de les operacions mecàniques, s'aprofità aquesta visita per a recollir tunicats i altres animals marins que viuen sobre el casc dels vaixells.

Dia 25. — Grup *Miramar*. Visita a la Central de Correus.

Dia 28. — Grups *Miramar* i *Montnegre*. Visita al Dic flotant.

Dia 28. — Grups *Montblanc*, *Formentor* i *Montclar*. Excursió al Poblat Ibèric de Puigcastellà (Santa Coloma de Gramanet), per visitar el Poblat Ibèric, recollir ceràmica, estudiar l'aspecte de les muntanyes del litoral i de

la depressió prelitoral i pescar al rec Comtal.

Dia 30. — Grup *Puigmal*. Pesca al rec Comtal.

VISITES

Entre els qui durant aquest mes de març han visitat l'Institut-Escola recordem una secció d'alumnes de l'Institut de Tarragona, acompanyats dels professors senyors Sas, Beltran, Moles, Muñoz i Valentines i d'alguns professors i alumnes de l'Institut Balma. També ens visitaren uns alumnes de l'Escola Normal de la Generalitat, amb els professors senyors Pinyol i Sanç. Han estat entre nosaltres per informar-se del funcionament de la nostra institució els professors belgues Mr. René Jadot, Conseller de Cultura de la Municipalitat d'Angleur - Liège; Mr. Auguste Nysset, Inspector d'Ensenyament, i Mr. Joiret, Director general d'Ensenyament d'aquella ciutat, la qual és la primera de les ciutats de Bèlgica en matèria d'ensenyament.

ADVERTIMENT

A la secció de "L'Institut-Escola i la Premsa" del número anterior, hi hagué un trasbalsament de línies que, en alguns punts, fa difícil copsar-ne el sentit; amb tot, creiem que els nostres lectors hauran sabut interpretar-lo.

La Sanitat a l'Escola

(Nota de la Inspecció mèdica de l'Escola)

És una creença massa arrelada que l'escola és el cau de contagi de les malalties infeccioses pròpies de la infància.

Criteri exagerat i poc justificat, puix que el perill de contagi no sempre és major i de vegades és menor que en altres ambients.

És més, amb els mitjans preventius de què disposem, amb la col·laboració dels familiars dels escolars i una bona direcció higiènica, l'escola, no sols deixarà d'ésser un focus de contagi, sinó que constituirà el centre col·lectiu més sa i el més excel·lent ambient per a impedir la propagació de les malalties de l'infant.

L'Institut-Escola, amatenent sempre a la defensa dels seus alts interessos, té especial cura dels seus escolars, perquè entén que la salut és un element indispensable, no sols per a mantenir la regularitat en la seva tasca, sinó també per a assolir de la manera més perfecta i ràpida les finalitats pedagògiques. A aquest interès podríem afegir que l'Institut confia força, dins els seus procediments educatius, en el benestar i l'alegria, goig privat a l'infant sofrent, que és fàcilment fatigable i de natural emboirat en pessimismes.

D'ara endavant l'Institut, per mitjà dels seus metges escolars, procurarà instituir tots els mitjans per arribar a l'assèpsia de l'escola, és a dir, per crear un ambient el més lliure d'infecció per als escolars.

El metge escolar compta amb mitjans preventius i profilàctics per a assolir aquest propòsit, però res no aconseguirà si no compta amb la col·laboració decidida

dels familiars dels infants, els quals no han d'oblidar que tot quant facin en aquesta obra ho faran per a l'escolar, llur propi fill.

Un exemple que posa de relleu l'eficàcia de l'obra profilàctica en la salut de la col·lectivitat és el de la verola, malaltia altament contagiosa que s'ha estès en terribles flagells epidèmics diferents vegades a Catalunya i que en el curs de pocs anys, gràcies a la vacuna i a una bona direcció sanitària, ha desaparegut de les estadístiques de morbositat i mortalitat. No fa vint-i-cinc anys encara vèiem un gran nombre de morts per verola en les estadístiques de mortalitat i sovintejaven els rostres desfigurats i els cecs entre els escàpols de la mort. Avui no se'n troba ni un cas, tant, que molts dels metges novells no l'han vista mai.

No tenim tanta sort amb altres malalties; serà eloqüent que posem de manifest algunes dades estadístiques de Barcelona ciutat durant l'any 1931.

Moriren a Barcelona l'any 1931, 15.916 habitants, amb una proporció de 15,83 per 1.000.

El tant per cent inferior, per edats, correspon a la de 5-19 anys, amb 6,43 per 100 del total de defuncions, i de 3,7 per 100 per la de 5 a 14 anys, edat que comprèn els escolars de l'Institut-Escola.

Malgrat aquest avantatge, moren encara un total d'infants respectable i un bon nombre moren de malalties evitables, com podem veure en la taula de la pàgina següent:

ANY 1931

MALALTIES	Total defuncions	Defuncions de 5 a 14 anys	Percentatge
Malalties nervioses	654	80	12 %
Febre tifoidea i paratifoidea	242	60	24 %
Tuberculosi no respiratòria	293	50	17 %
Del cor	2.379	43	18 %
Tuberculosi de l'aparell respiratori	1.221	27	2 %
Apendicitis	102	20	19 %
Altres malalties infeccioses i parasitàries.	216	19	8 %
Generals, intoxicacions.	131	18	12 %
Aparell digestiu	541	17	3 %
Del ronyó	755	15	2 %
Xarampió	86	13	16 %
Diftèria	50	8	16 %
Grip	194	8	4 %
Bronquitis	467	6	1 %
Escarlatina.	8	1	12 %
Catarro	2	1	50 %
Verola	0	0	0

Ultra la vacuna de la verola, els efectes profilàctics de la qual són ja del domini públic, avui comptem amb mitjans immunitzants força recomanables contra la diftèria i contra el tifus, mitjans d'efectes positius i d'aplicació fàcil i sense perill. El tifus contribueix en un 24 per 100 i la diftèria en un 16 per 100 en el total de les defuncions en l'esmentada edat.

Altres mitjans immunitzants són encara recomanables en aquest sentit per a altres malalties, però han de reservar-se per a casos especials.

El ciutadà humanitari i culte judica, assenyadament, que l'escola no ha de constituir un perill per a la salut del seu fill, i, si és conseqüent amb el seu pensar, contrau, espontàniament, el deure de no deixar concórrer l'infant a l'escola mentre pugui ésser un perill per a la col·lectivitat. Res més fàcil de concebre que la millor manera de garantir la salut pròpia serà de respectar la dels altres i guardar obediència a les disposicions que

la ciència dicta a fi d'evitar les propagacions de les malalties.

El primer precepte a seguir serà el d'immunitzar els infants contra aquelles malalties contra les quals la ciència pot disposar d'una vacuna: la verola, el tifus i la diftèria. La vacunació i revacunació ha de practicar-se sempre seguint les indicacions del metge.

Quan caigui malalt l'escolar o hi hagi malalts contagiosos a la seva família, es tindrà cura de seguir les indicacions dictades per evitar la propagació de la malaltia, fent que l'infant no torni a l'escola fins que hagi passat el temps prudencial infectiu o bé fins que hagi passat el temps assenyalat perquè, havent estat en companyia de contagiats, ell no porti en incubació la malaltia.

En l'adjunt quadre assenyalarem d'una manera aproximada els dies d'incubació de la malaltia, els d'evicció o separació de l'escola després de patida la malaltia i el temps d'observació en cas d'haver viscut amb malalts.

	Incubació	Separació	Observació
Diftèria	3-5	25	10
Verola	6-14	40	18
Varicella	7-20	16	18
Escarlatina	3-8	40	10-15
Xarampió.	8-10	16	18
Rosa.	11-18	16	18
Catarro.	5-14	30 acabades les quintes	21
Galteres	14-25	15	21
Tifus	4-28	28 després de la curació	21
Paràlisi infantil.	3-20	30	28

Per altra banda, el metge escolar estarà amatenent per avisar als familiars tot començ de malaltia contagiosa descoberta a l'alumne, curarà de les readmissions i procurarà assabentar-se de l'estat sanitari que volta l'escolar.

El bon funcionament d'aquesta organització posa en evidència la necessitat que els pares o familiars no es desentenguin de la vida de l'escola i que vulguin aportar al metge escolar aquelles dades que han d'ésser beneficioses per a la salut de l'infant i àdhuc per al seu desenvolupament mental.

La major part de brots epidèmics de la ciutat repercuteixen a l'escola. Si el metge escolar té esment de les malalties sofertes per cada alumne i de les malalties contra les quals ha estat vacunat, podrà desplegar un pla de defensa des de l'escola que reportarà un positiu benefici individual, familiar i social.

Ultra l'acció preventiva que pot desenvolupar el metge respecte al grup de les esmentades malalties contagioses, prendrà cura d'altres malalties, com les dels ulls i de la pell, així mateix moltes vegades contagioses.

Tot això sumat a la inspecció periò-

dica del creixement, de les anomalies dels sentits, a la vigilància de l'estat de la boca — una de les condicions indispensables per a conservar un bon estat de nutrició com també per a l'estètica, — faran que regni entre els pares la tranquil·litat respecte la salut dels nois i en aquests el benestar, condició fonamental per al treball intel·lectual.

Un pla sanitari coordinat serà desplegat a mesura de les circumstàncies; el rendiment o èxit d'aquest pla, si bé estarà supeditat a la intel·ligència d'una bona direcció, sols podrà tenir vida i eficàcia si compta amb la seguretat que els familiars es capacitaran del que significa i representa.

La inspecció mèdica escolar donarà a tothom que ho sol·liciti les dades referents a la prevenció de les malalties i procurarà a les famílies necessitades les vacunes o els indicarà on poden, sense dispendi, vacunar llurs fills.

Esperem que aquest esforç mancomunat ens permetrà obtenir una escola científicament regida en l'aspecte sanitari escolar, que permetrà esborrar un criteri equivoc que no hauria de perdurar més i apartarà la inquietud dels pares que ens confien llurs fills.

L'INSTITUT-ESCOLA I LA PREMSA

En el *Diari de Tarragona*, del dia 5 d'aquest mes de març, Frederic Torres i Brull, parlant del nostre BUTLLETÍ, escriu: "L'esperit que anima aquest interessant BUTLLETÍ de l'Institut-Escola de la Generalitat no decau en cap número. En el darrer que suara hem rebut no manca l'anhel de renovació amplament pedagògica preconitzat ja en la naixença — primer quadern — d'aquest BUTLLETÍ.

Anhel renovador de l'Institut-Escola que, a través de la seva publicació, observem satisfets com realitza amb encert, entusiasme i eficàcia admirables."

* * *

El Día Gráfico, del mateix dia, publica un extens reportatge gràfic sobre les activitats del nostre Institut-Escola.